

Könyvismertető: A gyógyfürdő-turizmus magyarországi vonatkozásai¹

LAKATOS ARTUR²

A kötet szerzője a Magyar Fürdővárosok Szövetsége ügyvezető elnöke és a Fürdővárosok Tudományos Kutatóintézetének vezetője, ennek alapján nemcsak a kötet témája nem meglepő, hanem azzal a meggyőződéssel veheti az olvasó kezébe e munkát, hogy adatainak pontosságához, valamint a bemutatás minőségéhez aligha férhet bármilyen kétség. A kérdés mindössze az lehet, hogyan foglalja össze a szerző a releváns információkat a magyar fürdővárosokban rejlő potenciál kapcsán 184 oldalon, mi az, amiről nem beszél, és hogyan találja meg a szintézisjelleg és az új információk nyújtása közötti egyensúlyt. Ezt érzékelt a szerző maga is, ugyanis előszavában a következőképpen ír könyvének miérettjeiről: „A könyv célja az eddigi tudományos kutatások alapján, hogy a gyógyfürdőturizmus témaköréből új ismereteket közöljön új megvilágításban. A könyv céljának megfelelni nem kis feladat volt, mely a tudományos mű írásában előrehaladva egyre gyakrabban megállítást nyert. A gyógyfürdőturizmus új ismeretei vagy annak új megvilágítása elengedhetlenné tette azt, hogy egyre több téma kerüljön be a könyv mondanivalójába, ezzel szélesítve és szinte lezárhatatlanná tenni azt.”

A *Gyógyfürdőturizmus alapstruktúrája* viszonylag rövid, mindössze két és fél oldal terjedelmű fejezet, amely a kötet alapját képezi, ugyanakkor nagyon jól dokumentált, a bibliográfiai listája másfél oldalra terjed. Fő gondolata felvezetni a magyarországi gyógyvízpotenciált – ahogy a szerző is írja, összesen 137 település érintett a gyógyturizmusban az ország területén. Ezt követi egy történelmi esettanulmány Lipikfürdőről, amely az Osztrák–Magyar Monarchia idején épült ki igazán, és a kor kedvelt fürdőhelye volt. A jelenleg Horvátország részét képező település esetében máskülönb a hagyaték szervesen és harmonikusan illeszkedik a városképhez, díszkertjével együtt, és vizét mind a mai napig ivókúrák céljára használják.

A gyógyfürdőturizmus új típusú magyarázati rendszere terjedelmes fejezet, rövid általános történelmi bevezetőt követően magára a „szakmára” koncentrál, a

¹ Szabó Zoltán 2022. *A gyógyfürdőturizmus magyarországi vonatkozásai*. Gyomaendrőd: Magyar Fürdővárosok Szövetsége.

² PhD, egyetemi adjunktus, Partiumi Keresztény Egyetem, e-mail: lakatosartur@partium.ro.

gyógyfürdőturizmus magyarországi területi eloszlásáról, valamint ennek fejlettségi szintjéről szól. Habár ez utóbbi nincsen települések szintjére is lebontva – meggyőződésem, hogy a szerzőnek kellő mennyiségű információ állna ehhez is a rendelkezésére, akkor azonban más, szinte lexikonméretű könyvformátumra lett volna szükség –, ugyanakkor a felhasznált ábrák, táblázatok és térképek, sűrítve, az összes releváns információt tartalmazzák. Különösen érdekesnek találtam az 51. oldalon levő térképet, mely az ország területén megyei szintű lebontásban ábrázolja a gyógyfürdőturizmus szempontjából fejlett és kevésbé fejlett (fejletlen) infrastruktúrával és felszereltséggel rendelkező megyék megoszlását. Aligha lesz meglepő, hogy Kelet-Magyarország egésze a fejlett részhez tartozik.

A *Fürdőváros-fejlesztés, térségi modernizáció* című rész ajánlott leginkább a fürdőturizmusban aktívan érdekeltek számára, mivel ebben a szerző sorba veszi a gyógyvízhasznosításban rejlő lehetőségeket, de a gyengeségeket, akadályokat és veszélyeket is, mintegy informális, de komplex SWOT-elemzéseként. Állításait felmérésekkel igazolja. Ebből a szempontból e sorok írója számára különösen érdekesnek bizonyult a 72. oldalon táblázat formájában prezentált felmérés, mely fürdőtelepülések polgármestereinek válaszait számszerűsíti, és az általuk érzékelt, a gyógyturizmus terén történő vállalkozás legfőbb gátló tényezőit hivatott bemutatni. Meg kell jegyeznünk itt, hogy szubjektív, ugyanakkor az adott körülmények között megalapozott percepciókról van szó. Összesen kilenc ilyen állítás került a táblázatba – a felmérés 2019-ben zajlott –, és a legjelentősebbnek, a megkérdezett polgármesterek véleménye szerint „Az idegenforgalmi adóhoz kapcsolódó kormányzati támogatás szintje alacsony” állítás lett. A kilenc közül a legkevésbé jelentősnek a „Kevés a felkészült turisztikai dolgozó” állítást érezték a megkérdezettek, ami biztató a humánerőforrás-fejlesztés tekintetében. Ugyanakkor ennek a résznek a végére is illeszt esettanulmányt, a németországi Füssing üdülőhely kialakításának és működésének meghatározó eseményeit és jellemzőit tárja az olvasó elé, a szöveget pedig gazdag fénykép-illusztráció is kíséri. A 86. oldalon pedig a füssingi esettanulmány kapcsán kimondja a tanulságot, amit olvasóinak – közöttük a fürdőturizmus-menedzsmentet hivatás szintjén űzőknek is – szán: „A fürdőturizmusban a modern fogyasztókért folytatott globális versenyben csak azoknak a fürdővárosoknak lehet versenyelőnyük, akik a turisztikai szuprastruktúra fenntartható fejlesztése során innovatív megoldásokat alkalmaznak.”

Az akadémiai rendszerbe új információt hozó fejezetek képezik a kötet második felét, ahol a címek magukért beszélnek: *A gyógyfürdőturizmus sajátosságai és*

új keresleti trendjei, A gyógyfürdőturisták szokásai és attitűdrendszere, Esettanulmány: fürdőfejlesztés és a turisták magatartása, A gyógyfürdők minőségével való elégedettség tényezői, valamint A gyógyfürdő-szolgáltatások minőségével való elégedettség szociodemográfiai alapú operatív tétele. Már önmagában véve e címek felsorolása alkalmas kell legyen arra, hogy felkeltse mind az érdeklődők, mind pedig a szakemberek figyelmét a fejezetek tartalmára. Előbbiek a fogalmak és trendek leírásában, utóbbiak pedig az ismertetett számszerűsített adatokban találhatnak maguk számára érdekes olvasnivalót. Túl az általános megközelítésen, a szerző ez alkalommal sem feledkezik meg arról, hogy állításait konkrét esettanulmánnyal illusztrálja, jelen esetben a kehidakustányi beruházással.

A kötet interdiszciplináris jellegű, amelyben túl a turisztikai szaknyelven és a gazdaságturizmusban használt kutatási módszereken, bőven él a történelem, földrajz és szociológia által nyújtott motívumokkal és ismeretanyaggal is. A szerző különleges hangsúlyt fektet arra, hogy könyvének fejezeteit kivétel nélkül terjedelmes bibliográfia felhasználásával tegye minőségibbé, ideértve a főleg saját kutatásokra – statisztikák, kérdőíves felmérések – felépített fejezeteket is. A bibliográfiában a magyar mellett német és angol nyelvű címek is megtalálhatóak, és első, majd további ránézésre is úgy tűnik, hogy a szerző igyekszik lépést tartani a szakirodalommal, legalábbis az idézett könyvek évjáratát ezt jelzik.

Mindamellet, hogy egyfajta szintézisjelleg jellemzi, mégis úgy érzem, hogy Szabó Zoltán e könyvének útmegnyitó hatása kell legyen, az általa felhasznált kutatási módszerek mintájára új kutatások kell szülessenek, egy-egy térségre vonatkozóan vagy akár településszintű lebontásban is. Ez Romániában is, mind a határ mentén, mind pedig Székelyföld esetében kívánatos, és a piackutatáshoz különösen jó segítséget nyújthat az a módszer-rendszer, amit Szabó Zoltán is felhasznált. És habár kimondottan szakkönyvről beszélünk, aki mégis csak kezdő érdeklődőként szeretné megismerni a gyógyturizmus fő fogalmait és terminológiáját, nyugodtan kezdheti ez irányú tanulmányait e könyvvel is, mivel nyelvezete közérthető, és struktúrája is jól áttekinthető.